

§

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж-4472/2018
20.06.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Драгане Бољевић, председника већа, Снежане Живковић и Милице Аксентијевић, чланова већа, у парници тужиоца АА, против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, Немањина 26, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П-11538/14 од 03.06.2016. године, у седници већа одржаној дана 20.06.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и ПОТВРЂУЈЕ пресуда Првог основног суда у Београду П-11538/14 од 03.06.2016. године.

Образложење

Побијаном пресудом, одбијен је тужбени захтев тужиоца да му тужена, на име накнаде штете, исплати износ од 4.300.000 евра за претрпљене душевне болове и страх са домицилном каматом на тај износ од 03.06.2016. године до исплате, све у динарској противвредности, према најповољнијем курсу по ком пословне банке откупљују ефективну страну валуту у месту испуњења на дан исплате, као и на име накнаде материјалне штете износе од: 672.000,00 и 643.664,00 динара динара, оба са законском затезном каматом од 18.09.2015. године до исплате, и 411.000,00 динара са законском затезном каматом од 09.07.2008. године до исплате.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу побијајући је из свих разлога прописаних одредбом члана 360. став 1. Закона о парничном поступку. Жалбене разлог је образложио и жалбени предлог изнео.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 372. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС”, 125/2004 и 111/2009), чије одредбе се у конкретном случају примењују на основу одредбе члана 506. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС”, бр. 72/2011, 49/2013 – Одлука Уставног суда, 74/2013 – Одлука Уставног суда, 55/2014, 87/2018), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужиоца није основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 1. тачке 1, 2, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, због којих би се побијана пресуда морала укинути, а жалбом тужиоца не указује се на друге повреде одредаба парничног поступка које би биле од утицаја.

Према утврђеном чињеничном стању правни претходник тужиоца (његов пок. отац ПП1) продао је ББ и ББ1 непокретно имање - кућу аа, уговором о продаји и куповини непокретности од 20.03.1975. године. Иако је чланом 3. наведеног уговора отац тужиоца дозволио купцима укњижбу права власништва на непокретности без његовог накнадног одобрења, купци су ипак водили парнични поступак П-2892/98-02 пред некадашњим Трећим општинским судом у Београду, у коме је 18.06.2004. године донета пресуда (која је постала правноснажна) којом је делимично усвојен њихов захтев и утврђено да су сувласници са по 1/2 предметне куће и носиоци права коришћења земљишта под објектом и дворишта. Некадашњи Други општински суд у Београду донео је 21.08.2008. године решење Дн-15937/08 (на основу наведене правноснажне пресуде) којим је дозволио укњижбу права коришћења са дотадашњег уписаног корисника (тужиочевог деде пок. ПП), преко ванкњижног корисника (оца тужиоца пок. ПП1), у корист купаца ББ и ББ1. Између оца тужиоца, и самог тужиоца, и купаца текао је велики број поступака, како парничних, тако и кривичних. Између осталог, и оцу тужиоца и самом тужиоцу биле су изречене условне осуде због кривичних дела извршених према ББ, због којих су против њих вођени и парнични поступци за накнаду нематеријалне штете у којима они нису успели. У свим тим поступцима (кривичним и парничним), као уосталом и у управном поступку поводом извођења грађевинских радова и провођења промена у катастру, и тужиочев отац и тужилац изјављивали су правне лекове, који су били одбијени.

Полазећи од наведеног, а имајући у виду наводе тужиоца да му је таквим поступањем судова и управних органа проузрокована нематеријална и материјална штета, првостепени суд је закључио да тужилац није доказао у чему би се састојао незаконити рад државних органа, с обзиром на то да примена права, чак и када је погрешна, не представља незаконит рад, па стога није основ за накнаду штете, како у смислу члана 6. Закона о судијама, тако и у смислу члана 172. Закона о облигационим односима - ЗОО. Суд је закључио да је одговорност државе за штету коју проузрокује судија нераскидиво повезана са начелом судијске независности, што подразумева да је судија независан и самосталан у свом раду и да је овлашћен да тумачи и примењује материјално право, и да је неопходан услов за досуђивање накнаде штете по овом основу настанак штете као последице противправности, односно незаконитости или неправилности рада органа тужене. Осим тога, првостепени суд је становишта да је противно уставним принципима, закону и јавном поретку да одлуке (ставове) највишег, или било ког другог суда, контролише и вреднује други суд у посебној парници, а што

се суштински поднетом тужбом тражи, и то кроз захтев за накнаду штете због мишљења поступајућих судија и њиховог правног закључка изнетог у одлукама, а који овде тужиоцу не одговара. Првостепени суд је ценио и приговор застарелости истакнут од стране тужене и закључио да је дошло до протекта рока за застарелост обавезе, и да је постојала, због чега је одбио тужбени захтев.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је правилно утврдио доказима које је правилно оценио, у складу са одредбом члана 8. ЗПП. Наводима жалбе тужиоца чињенично стање није са успехом доведено у сумњу, нити су у жалби истицане нове чињенице или предлагани нови докази, под условима прописани одредбом члана 359. став 1. ЗПП.

Одлука првостепеног суда је правилна.

Наиме, Уставом Републике Србије прописано је да Република Србија држава која почива на владавини права, која се остварује, између осталог, поделом власти, независном судском влашћу и повиновањем власти Уставу и закону (члан 3); да подела власти (члан 4) почива на подели на законодавну, извршну и судску (став 2) и да је судска власт независна (став 4); да су судови самостални и независни у свом раду и да суде на основу Устава, закона и других општих аката, када је то предвиђено законом, општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора (члан 142. став 2); да је судија у вршењу судијске функције независан и потчињен само Уставу и закону (члан 149. став 1); да се судске одлуке заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона (члан 145. став 2); као и да су судске одлуке обавезне за све и не могу бити предмет вансудске контроле (став 3) и да их може преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку (став 4).

Положај судске власти, судија и одлука које они доносе у вршењу судијске функције, на исти начин као што то и Устав чини, уређени су и разрађени и одредбама других закона.

Осим што садржи већ цитиране уставне одредбе, Закон о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011, 78/2011-други закон, 101/2011, 101/2013, 40/2015-други закон, 106/2015, 13/2016, 108/2016, 113/2017, 65/2018-Одлука Уставног суда, 87/2018, 88/2018-Одлука Уставног суда), прописује и да се судска надлежност одређује Уставом и законом и да суд не може одбити да поступа и одлучује у ствари за коју је надлежан (члан 4), а надлежност првостепених судова, као и надлежност другостепених судова за поступање по жалбама уређена је одредбама чл. 22. до 24. тог закона.

Законом о судијама ("Службени гласник РС", бр. 116/08, 58/09-одлука Уставног суда, 104/2009, 101/2010, 8/2012-одлука Уставног суда, 121/2012, 124/2012-одлука Уставног суда, 101/2013, 111/2014-одлука Уставног суда, 117/2014, 40/2015, 63/2015-одлука Уставног суда, 106/2015, 63/2016-одлука Уставног суда, 47/2017) пак, прописано да је судија дужан да непристрасно води поступак по својој савести, у складу са властитом проценом чињеница и тумачењем права, уз обезбеђење правичног суђења и поштовање процесних права странака гарантованих Уставом, законом и међународним

актима (члан 3. став 2); да је судија слободан у заступању свог схватања, утврђивању чињеница и примени права, у свему о чему одлучује и није дужан да икоме, па ни другим судијама и председнику суда, објашњава своја правна схватања и утврђено чињенично стање, изузев у образложењу одлуке или кад то закон посебно налаже (члан 22); да Република Србија одговара за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом (члан 6. став 1).

Одговорност државе за штету коју проузрокује судија постоји, сагласно цитираним законским одредбама, онда када је штета проузрокована незаконитим или неправилним радом судије. Незаконит рад подразумева поступање противно закону или другом пропису, односно пропуштање да се закон или други пропис примене, док неправилан рад подразумева чињење или нечињење противно уобичајеном начину обављања делатности које штети праву или интересу неког лица. Из изложеног следи да поступање органа које је у складу са законским прописима или је у оквиру његових овлашћења не може представљати ни неправилан ни незаконит рад. С друге стране, погрешна примена одговарајуће законске норме или евентуално погрешна процена испуњености услова за доношење одређене одлуке не представља, сама по себи, повреду дужности у вршењу функције тог органа за који би држава одговарала. У таквој ситуацији, сагласно одредбама члана 36. Устава којима је прописано право на једнаку заштиту права и на правно средство, свако ко је незадовољан одлуком суда или каквог другог државног органа има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу у одговарајућем законом прописаном поступку, односно на редован и ванредан правни лек у складу са законом.

Другостепени суд је, испитујући законитост и правилност ожалбене пресуде, осим наведених одредаба Устава и закона и утврђених чињеница, имао на уму и чињеничне наводе поднетог захтева и доказе које је тужилац приложио или чије је извођење предложио. У тужби су изнете тврдње о наводном шиканозном поступању судова у наводно шиканозно покренутим парницама од стране супружника ББи ББ1 против ранијег тужиоца (тужиочевог оца), због којих је он оболео од хипертензије и деменције, због чега тужилац трпи болове због нарочито тешког инвалидитета оца, као и страх и душевне патње због неизвесности током вођења бројних поступака, и материјалну штету насталу спровођењем извршног поступка по пресудама Трећег општинског суда у Београду, и то у износима од: 672.000,00 динара због усвајања, према његовим наводима, неблагоприятног трошковника у предмету П-2892/98-02 и незаконите заплене 66 пензија његовог покојног оца и 643.644,00 динара због заплене 16 тужиочевих плата по основу пресуде П-1000/07 од 17.09.2008. године. Тужилац у тужби указује на конкретне, наводне, нелогичности, нејасности и грешке у свакој од тих одлука у којима је, по тужиочевом уверењу, поступано и одлучивано погрешно и противправно од стране првостепених судова, али и других државних органа (службе за катастар неокретности, пореске управе). У прилогу тужбе достављене су судске одлуке које сведоче о бројним поступцима који су вођени између покојног оца тужиоца, али и тужиоца лично против брачног пара ББ и ББ1, или само ББ у којима се именована лица јављају у различитим процесним улогама (тужиоци или тужени, приватни тужилац у кривичном поступку, окривљени, извршни повериоци и дужници, трећа лица у управном поступку и сл.).

Суштински, овако изнетим чињеничним наводима и тужбеним захтевом за накнаду штете, тужилац је првостепени суд ставио у ситуацију да, као о претходном питању, одлучује о ваљаности поступања суда у свим поступцима који су наведени у тужби, односно да преиспитује правноснажне судске одлуке, што је у супротности са цитираним уставним и законским одредбама и представљало би угрожавање правне сигурности. Чињеница што ти парнични, извршни и кривични поступци (као и управни) нису окончани повољно по тужиоца и његовог правног претходника не значи да су одлуке које су у њима донете последица незаконитог или неправилног рада суда, односно надлежног управног органа. Управо супротно, будући да је тужилац доставио и одлуке другостепених судова по жалбама које су он и његов покојни отац редовно изјављивали против свих одлука којима нису били задовољни, то недвосмислено следи да је тужиоцу било омогућено, у поступку по правном леку, да изнесе своју аргументацију и да је она била предмет разматрања приликом оцене основаности изјављених правних лекова, а што јесте законом прописан поступак преиспитивања одлука и поступања првостепеног суда и других државних органа. Одбијајући тужбичеве правне лекове у тим поступцима, управо они судови (и управни органи) који јесу надлежни за преиспитивање законитости и правилности поступања и одлука првостепених судова (и органа) закључили су да у њиховом раду нема грешака због којих би донете одлуке требало укинути (поништити). Пошто су судске одлуке обавезне за све, јасно је да би првостепени суд, да се упустио у испитивање правилности и законитости поступања у правноснажно окончаним поступцима, и то анализом примене права у сваком од њих, поступио супротно цитираним уставним и законским одредбама сагласно којима судске одлуке може преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку (што свакако не може бити поступак по овде поднетој тужби), и супротно одредбама осталих закона којима је детаљније уређена надлежност првостепеног суда и правила по којима он поступа. Стога је такво поступање првостепеног суда, супротно жалбеним наводима, правилно.

Осим тога, чињенични наводи на којима је тужилац засновао свој тужбени захтев, којима су у прилог достављене само наведене одлуке судова, нису одговарајућа основа из које би се могао извести поуздан закључак било о незаконитом, било о неправилном поступању, превасходно судија који су водили ове бројне поступке. Тужилац, који је у овом поступку пак тврдио да му је поступањем судија и других државних органа била причињена штета, био је дужан да, у складу са одредбама чл. 7. и 220. ЗПП, приложи или предложи извођење одговарајућих доказа којима би поткрепио изнете наводе, што је пропустио да учини. Следствено изложеном, како из приложених и изведених доказа не произлази да је тужилац претрпео ни нематеријалну ни материјалну штету која је стављена у основ захтева, а нарочито није доказао да је штета, све и да му је она проузрокована, у узрочној вези са противправним (незаконитим или неправилним) радом судова и управних органа, то овако постављени тужбени захтев не може уживати судску заштиту, што је правилно закључио и првостепени суд.

У погледу заузетог становишта првостепеног суда о застарелости потраживања накнаде штете, нарочито због чињенице да су наводи тужбе неодређени у погледу наводног штетног (или штетених) догађаја који су повод спора, овај суд би начелно могао да прихвати становиште првостепеног суда о протеклу трогодишњег рока застарелости из члана 376. став 1. ЗОО када је реч о пресуди Трећег општинског суда у

Београду П-2892/98-02 од 18.06.2004. године (постала правноснажна 20.12.2006. године) којом је купцима куће аа (ББ и ББ1) утврђено право сусвојине од по 1/2 на наведеној. Ово с обзиром на то да је тужба у овој правној ствари поднета 13.07.2010. године, тојест по истеку трогодишњег рока застаревања. Међутим, због бројности поступака који су вођени између именованих лица, и тужиоца, као и његовог покојног оца, те чињенице да су многи окончани у релативно кратком року у односу на подношење предметне тужбе, не би се могло говорити о протеклу наведеног законом прописаног рока. У сваком случају, код чињенице да тужилац није доказао да има потраживање према туженој, тојест да је штета, уколико ју је заиста претрпео, настала због каквог незаконитог или неправилног рада судова (и других државних органа), што његов тужбени захтев чини неоснованим, то оцена приговора застарелости потраживања суштински није од утицаја на правилност овако донете пресуде.

Будући да се ни осталим наводима жалбе, које другостепени суд посебно не образлаже сагласно одредби члана 382. став 1. ЗПП, законитост и правилност побијане пресуде не доводи у сумњу, одлучено је као у изреци ове пресуде, применом члана 375 ЗПП.

Допуне жалбе од 06.03.2017, 14.05.2018. и 08.07.2019. године нису могле бити предмет разматрања у поступку по правном леку, с обзиром да су поднете знатно по истеку петнаестодневног рока за жалбу прописаног одредбом члана 355. став 1. ЗПП, имајући у виду да је тужиоцу препис пресуде достављен 31.08.2016. године.

Председник већа-судија
Драгана Бољевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић